

POTICANJE ČITANJA U GRADSKOJ KNJIŽNICI POŽEGA

Samardžić, Laura

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:804946>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-04**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
U OSIJEKU
ODJEL ZA KULTUROLOGIJU**

ZAVRŠNI RAD

Osijek, _____

_____
Laura Samardžić

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
U OSIJEKU
ODJEL ZA KULTUROLOGIJU**

ZAVRŠNI RAD

**POTICANJE ČITANJA U GRADSKOJ
KNJIŽNICI POŽEGA**

PRISTUPNICA: LAURA SAMARDŽIĆ

Osijek, _____

_____
Laura Samardžić

ODJEL ZA KULTUROLOGIJU

ZAVRŠNI RAD

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Informacijski izvori i službe

Znanstvena grana:

Prilog:

Izrađeno:

Primljeno:

MENTOR:

KOMENTOR:

Mj:

Broj priloga:

PRISTUPNIK:

Mentor:
Dr. sc. Tamara Zadavec, pred.

**Predsjednik odbora za završne
i diplomske ispite:**

Sadržaj

1. Uvod.....	5
2. Proces čitanja.....	6
3. Strategije čitanja	7
4. Pozitivne stavke čitanja.....	8
5. Čitateljski klub.....	10
6. Projekti i programi usmjereni ka poticanju čitanja.....	11
7. Zaključak.....	15
8. Ključne riječi	16
9. Literatura	16

1. Uvod

Knjižnica je ustanova u kojoj se prikuplja, sređuje, obrađuje, pohranjuje i daje na korištenja zborke knjiga. Razvijanje interesa za knjigu i čitanje među temeljnim je i najvažnijim zadacima gradske knjižnice. Gradska knjižnica može odgajati svoje čitatelje od dječjeg do odraslog odjela. Razdoblje adolescencije je prijelazno razdoblje, a nažalost često i razdoblje kada mladi korisnici prestaju koristiti usluge knjižnica. Upravo zbog toga se u posljednje vrijeme više govori o mladima kao specifičnoj grupi korisnika i o uslugama za mlade. Knjižnice se suočavaju s izazovom kako privući mlade koji tijekom djetinjstva uopće nisu bili korisnici i kako zadržati mlade koji odrastaju i traže više od onoga što im nudi dječji odjel. Čitanje je, u današnjem suvremenom svijetu, prijeko potrebna intelektualna vještina. Čitanje doprinosi lakšem učenju i olakšava rad na tekstu, ali i u velikoj mjeri utječe na uspjeh tijekom školovanja. Prepoznavanje i razumijevanje riječi temeljni su procesi čitanja i esencija čitateljske pismenosti. Sam proces čitanja podrazumijeva iznimno velike kognitivne zahtjeve: pažnju, zadržavanje pročitanih informacija i povezivanje informacija s prethodnim znanjima (Kolić Vehovec 2013). Stoga se interes za istraživanje ovog područja nametnuo sasvim spontano i prirodno. Oduvijek sam bila zainteresirana za čitanje i knjigu kao izvor znanja i sredstvo učenja, dok sam kasnije spoznala knjigu kao užitak i razonodu. Nažalost, ukoričena knjiga danas sve više gubi na važnosti jer su je zamijenile, eventualno, eknjige. Ipak čitanje knjiga kao oblik korištenja slobodnog vremena najviše su zamijenile društvene mreže, igrice, filmovi i serije. Upravo će ovaj rad biti pokušaj isticanja vrijednosti knjige u suvremenom životu, jer je čovjek, naposljetku, oblikovan knjigama koje čita. Bazirat ću se većinski na učenike i djecu jer smatram kako je to najvažnija skupina na koju bi se trebali usredotočiti. Stoga u ovom radu neće biti stavljen naglasak na onog čitatelja koji čita gradivo u udžbeniku ili administrativne tekstove. Već će se radom pokušati ukazati na vrijednost čitanja književnoumjetničkih tekstova u slobodno vrijeme. Prvi dio rada dat će teorijski okvir unutar kojeg će biti prikazane odlike procesa čitanja i pozitivne stavke čitanja. Potom je dan prikaz niz aktivnosti čitateljskih klubova koji su esencija ovoga rada.

2. Proces čitanja

U svrhu što uspješnije literarne komunikacije koja je nužan preduvjet za uspješno izvođenje odgojno-obrazovnog procesa, od presudne je važnosti objasniti vrste čitanja i svrhu čitanja. Dakako, učenici koji čitaju iz užitka i koji promišljaju tijekom čitanja, čitaju prije svega s razumijevanjem. To je prijeko potrebno razvijati jer se svaka vrsta čitanja temelji prije svega na čitanju s razumijevanjem te to predstavlja i nadređeni pojam: razumijevanje. Čitatelji koji čitaju u slobodno vrijeme čitaju u osobne svrhe koje može biti rekreativno, informativno, ali i istraživačko. Naime, ono može biti i zadano i obvezno ako učenik nešto mora proučiti za svoje osobne potrebe. S vremenom, kako se učenici spoznajno i intelektualno razvijaju, tako napreduju i u čitateljskim vještinama i tehnikama (Visinko 2014). Učenici i ostali čitatelji tijekom čitanja otkrivaju nove spoznaje uz koje uključuju svoje stavove i iskustva, te se to zove spoznajno čitanje. Za čitanje iz užitka osim spoznajnog čitanja važno je spomenuti i problemsko čitanje koje se kao jedna od vrsta čitanja očituje u zapažanju i izdvajanju problema koji se nalazi u tekstu. Kritičko čitanje isto je tako nužno zbog razvijanja kritičkog mišljenja o pročitanoj, te ono jača učenike i formira ih za buduće, uspješne govornike. Vrijedno je učenike upućivati na čitanje raznolikih sadržaja i funkcionalnih stilova kako ne bi mislili da je nužno čitati samo književna djela i da je to jedina zadaća nastave hrvatskog jezika. Valja naglasiti kako je svako čitanje izuzetno vrijedno i važno, pa makar i stručnih knjiga, enciklopedije, povijesne knjige ili sportske i dnevne novine (Visinko 2014). Time ćemo kod učenika razvijati i njegovati cjelovito čitateljsko umijeće, jer nam je potreban učenik, a kasnije odrastao čovjek koji može i zna čitati najrazličitije vrste tekstova u skladu s potrebama i obavezama. Sve nabrojene vrste i svrhe čitanja vode nas ka glavnom cilju odgoja i obrazovanja, a to je samostalnost učenika i osvješćivanje potrebe za cjelovito i doživotno učenje i čitanje (Grosman 2010).

Dakako da postoji određena opasnost i strah stručnjaka da se knjiga zaboravi i napusti, samim time bi se napustio vrijedan i kvalitetan izvor znanja. Međutim, potrebno je ukazati na vedriju, ali manje istaknutu osobinu djece i mladih, a to je ljubav prema knjizi. Za ljubav prema knjizi ponajviše su odgovorni, prije svega, roditelji i skrbnici. Karol Visinko (2014) ističe kako dob, obrazovanje i socijalni status roditelja i skrbnika znatno utječu na svijest o važnosti knjige. Djeca u ranoj dobi, još prije škole, nauče slušati i govoriti, a škola je njihov primarni dom za učenje čitanja i pisanja (Grosman 2010). Tek nakon roditelja, nastavnici materinskog jezika i odgajatelji mogu poticati svijest i ljubav prema knjizi. Usađivanje istinske ljubavi prema knjizi mnogo je značajnije od reklamnih projekata koji su nastali iz pomodarstva. Samo probuđena strast prema knjizi može polučiti zadovoljavajuće rezultate. Velike kampanje i popularizacija knjige rijetko mogu probuditi žar prema knjizi i kvalitetan proces čitanja kod uspavanih čitatelja. Dakako, kampanje su vrijedne i zasigurno imaju barem neku poticajnu funkciju za proces čitanja. Svakako je vrijedno istaknuti i pohvaliti projekt u kojem sudjeluje i Republika Hrvatska:

Prijedlog Nacionalne strategije poticanja čitanja. Na početku Prijedloga stoji sljedeća konstatacija: „U Hrvatskoj do sada nisu postavljeni dugoročni ciljevi koji bi se odnosili na razvoj kulture čitanja i pismenosti. Ustvrdilo se da je nužno izraditi strateški dokument koji će povezati i usklađivati djelovanje svih čimbenika u tom zahtjevnom procesu: od autora, preko knjige do čitatelja.“ Dakako, nikako ne bi smjelo stati samo na izrađenoj Nacionalnoj strategiji, već bi svaki zaljubljenik u knjigu trebao širiti svijest o knjizi i njezinoj moći. Škola i ostale ustanove za odgoj i obrazovanje imaju veliku snagu i volju da educiraju i informiraju o blagotvornim učincima knjige. Upravo i Nacionalna strategija pristupa (ne) čitateljima s inovativnom i prepoznatljivom idejom: Oprez! Čitanje vam može promijeniti život. Osim Nacionalnom strategijom, čitanje se pokušava aktualizirati i osuvremeniti mjesecom knjige, točnije od 15. listopada do 15. studenoga. To su samo neki od pokušaja za promicanje dobre hrvatske knjige i čitanja, ipak zaljubljanje u knjigu započinje prije svega spoznajom da je čitanje knjige intiman čin. Tako razlozi za čitanje ne mogu biti nametnuti izvana, već oni moraju dolaziti iznutra i biti naši, privatni (Juričić 2015).

3. Strategije čitanja

Škola kao odgojno-obrazovna institucija može i mora učenika uputiti na to kako lakše i kvalitetnije učiti. Čitanje je upravo jedna od vještina koja će učeniku trebati čitavog života. Učenika je prijeko potrebno osposobiti za čitanje jer ćemo ga time osposobiti za kvalitetan i samostalan život. Postoji niz savjeta kako bi čitali što brže i bolje, međutim metodičarka Karol Visinko naglašava kako je prije brzine čitanja nužno osigurati učeničko razumijevanje jer je ono nužan preduvjet svega što slijedi. Neke od tih strategija lako su za primjenu i primjenjive za najrazličitije tekstove, usto te strategije nisu primjenjive isključivo samo u nastavi, već i u slobodnim aktivnostima. Za pretpostaviti je da će učenik biti uspješniji ako koristi više različitih tehnika što češće te je dobro kod učenika razviti svijest o njihovoj dobrobiti i poticati ih na korištenje. Neke od strategija nisu samo strategije čitanje, već i poučavanja i učenja: strategija suradničkog učenja. Suradništvo je njegova primarna odrednica te je zbog toga izuzetno korisna jer doprinosi razmjeni znanja i prirodnom poticanju motivacije. Sljedeću strategiju implicitno koriste i učenici i studenti, a to je pregledavanje teksta. Svatko od nas uzeo je nesvjesno knjigu u ruke i prolistao njen sadržaj, cjeline, ilustracije i popis literature. To prije svega ovisi o svrsi čitanja, odnosno o cilju koji želimo uz pomoć te knjige zadovoljiti. Vrijedno je da se učenik upozna s knjigom, da zna koje sadržaje knjiga nudi jer smo svjedoci toga da se učenici ne znaju koristiti kodificiranim priručnicima: gramatikama, pravopisima i rječnicima. Prijeko potrebno je da učenik savlada korištenje tih knjiga, a u tome će biti uspješniji ako koristi strategiju pregledavanja teksta (Visinko 2014). Nastava književnosti bit će ugodnija i kreativnija ako od učenika zatražimo da pokušaju

predvidjeti kakav će biti kraj nekog romana ili ako na temelju ponuđenih ključnih riječi otkriju naslov i temu književnog djela. To je strategija predviđanja i u njezinoj srži su učenikova očekivanja. Bilježenje tijekom čitanja od izuzetne je važnosti jer učenik promišlja tijekom čitanja i još jednom tijekom pisanja. Kako je učenje trajan proces, tako će nam bilješke biti od višestruke koristi jer ćemo se na njih uvijek radije vraćati nego li na tekst kao cjelinu (Visinko 2014). Jedna od jednostavnijih strategija čitanja je samonadgledanje. Samonadgledanje podrazumijeva naše svjesne napore provjere razumijevanja. Potrebno je da učenik nakon nekog vremena prekine s čitanjem i provjeri je li sve dobro razumio. Ukoliko shvati da nešto nije razumio ili da ga nešto ometa u tom procesu, utoliko će se vratiti na prethodni dio ili umanjiti distrakciju. Ako je učenik dobro razumio pročitano moći će lakše koristiti sljedeću strategiju: prepoznavanje glavnih ideja.

4. Pozitivne stavke čitanja

Već se u prethodnim poglavljima isticala pozitivna strana čitanja, međutim nužno je naglasiti i okupiti sve pozitivne stavke čitanja na jednom mjestu jer su vrlo vrijedne kako za učenika tako i za odrasle čitatelje. Unutar ovog odlomka okupit će se pozitivne strane čitanja koje na učenika i čitatelja uopće, imaju blagotvoran učinak. Pozitivne stavke čitanje vidljive su kod onih čitatelja koji su ispunjeni dojmovima, bilo pozitivnim bilo negativnim, nakon što zatvore knjigu. Dojmovi ne moraju uvijek biti pozitivni jer bi to značilo da čitatelj, u ovom slučaju učenik nije kritičan ili da još uvijek nema dovoljno iskustva da bi bio kritičan. Tu vrijednost najbolje je metaforički iskazala Ivana Bašić: „Književnost je put kojim postupno dolazimo jedni do drugih, ali istodobno čuvamo i nepovrediv prostor intime samo za sebe“ (Bašić 2011:9)

Prva stavka je bogaćenje rječnika i jedna od najpoznatijih pozitivnih stavki je povećanje učeničkog rječnika koji se gradi slučajno, spontano i pod utjecajem različitih izvora. Knjiga, bilo kao e-medij ili kao ukoričeni proizvod, poučava novim riječima iz konteksta. Karol Visinko (2014) naglašava da se rječnik gradi i usvaja spontano i na njega utječu najrazličitiji izvori: odrasli, obitelj, vršnjaci i mediji. Učenicima moraju biti dostupne knjige koje su prikladne za njihovu dob. Dakako, knjiga mora biti primjerena njihovim razvojnim sposobnostima jer udio nepoznati riječi u novom tekst ne smije biti veći od 10 posto. Ako je tekst učeniku izazovan ili drugim riječima ako tekst ima optimalan broj nepoznatih riječi, to će osnažiti učenikovu sliku o sebi. Preveliki broj nepoznatih riječi može obeshrabriti učenika i nagnati ga na odustajanje. U prvom obrazovnom ciklusu učenici riječi uče izravnim poučavanjem ili objašnjavanjem u tekstu. Osim ovakvih poučavanja, vrijedno je da učenici uče riječi i spontano, bez izravnog poučavanja. Time potičemo učenike na prilagodljivo korištenje riječi u različitim situacijama.

Istraživanja su pokazala da postoji uzajaman odnos između bogatstva rječnika i pozitivnih iskustava u čitanju (Visinko 2014).

Sljedeća je imaginacija. Ivana Bašić u knjizi o biblioterapiji, ističe kako je imaginacija neizbježna prilikom čitanja nekih djela (Bašić 2011). Dakako, učenike i mlađu djecu treba pravilno usmjeravati i propitkivati njihove zaključke. Imaginacijom putujemo u druge prostor, pronalazimo nove svjetove i supostojimo zajedno s likovima. Upravo imaginacija igra važnu razliku između knjige i filma jer možemo čuti učenike kako je knjiga bolje nego što je film ili da ih je film razočarao. Prednost knjige nije samo slobodnija imaginacija, već i mogućnost preskakanja dijelova koji nas ne zanimaju ili ako nas zanimaju možemo duže razmišljati o njoj. S druge strane, kada gledamo film na televizijskom programu nemoguće je premotati "dosadni" dio, već je jedina opcija promjena programa (Horvat 2016: 13). Ipak, knjiga i film su dva različita medija koje nije dobro uspoređivati. Imaginacija, koju pruža čitanje knjiga, dopušta čitatelju da sam zamisli izgled lika, opis mjesta i prostora. Time dolazimo do zaključka kako čitanje potiče fantazijske aktivnosti koje su vrlo korisne za razvoj mladog čitatelja. Mladi čitatelj će uz potaknute imaginacije i fantazijske aktivnosti bolje razumjeti društvo oko sebe, ali i sebe samoga.

Iskusniji, ne nužno i stariji, čitatelj lakše može riječima oblikovati vlastite doživljaje i stavove o pročitanim. Mladi čitatelj uz pomoć čitanja moći će zakoračiti u neke nove svjetove i preći ograničenja obitelji i svoje društvene zajednice. Čitanje svjetske književnosti, primjerice američke ili afričke, omogućit će čitatelju da upozna ljude, karakteristike i vrijednosti stranih kultura. Njegovo raznoliko čitateljsko iskustvu sagrađuje ga kao kvalitetniju osobu jer može lakše prosuđivati i kritički promatrati ne samo knjigu, već i svijet oko sebe. Iskustvo čitanja doprinosi bolje poznavanju sebe, a možda i upoznavanju. Također čitanje poboljšava i nove socijalne odnose jer dijete koje mnogo čita može jednostavnije izreći misli i iskazati ono što osjeća te se tako bolje asimilira u zajednicu (Grosman 2010).

Čitalačka pismenost također je jedna od pozitivne stavke čitanja. Ona pozitivno djeluje na pojedinca jer povećava samostalnost u pismenom i usmenom izražavanju misli. Nadalje, čitanje pomaže našem mozgu da bolje pamtimo i da se lakše koncentriramo. Tijekom čitanja aktiviramo dijelove mozga koju su zaduženi za jezik, vid i učenje putem asocijacija i povezuju se u neuronske mreže (Poljak 2015). Nakon što je postignuta određena razina čitalačke pismenosti učenik može lakše napredovati u privatnom i društvenom životu. Unutar Nacionalne strategija poticanja čitanja istaknuto je kako bolja čitalačka pismenost podrazumijeva veću vjerojatnost za nastavak školovanja do 21. godine, dakle diploma visokog školstva. Usto je novim istraživanjima pokazano kako čitalačka pismenost pozitivno utječe na profesionalnu karijeru, na odnos prema studiranju, povezana je s cjeloživotnim učenjem i sa sudjelovanjem u društvu (Ministarstvo kulture, MZOS 2015). Čitanje književnosti djeluje ne samo na naše emocionalno i psihološko stanje, već čitajući čitatelj usvaja gotove i jezični ispravne obrasce.

Mlađim čitateljima, nažalost je prvi susret s jezikom češće televizijska reklama nego li slikovnica ili dječja bajka. Kako dijete odrasta potrebnije su mu sve složenije sintagme i jezične konstrukcije kako bi mogao opstojati i funkcionirati u zajednici. Čitanje književnih djela mladog čitatelja osposobljava za različite načine jezičnog izražavanja koji ovise o različitim govornim situacijama i sugovornicima. Čitanje će omogućiti lakše razvijanje asocijacija i misli te naknadno i njihovo izražavanje (Grosman 2010).

5. Čitateljski klub

Najjednostavnije rečeno čitateljski klub mjesto je poticanja i razvijanja čitanja i čitateljskih interesa. Ivana Bašić (2014:10) najbolje je to sročila: „Čitateljske grupe aktivan su i konstruktivan način provođenja slobodnog vremena za ljude svih uzrasta i osnivaju se na različitim mjestima gdje ima prostora za mirno i posvećeno druženje.“ Autorica još dodaje da čitateljske grupe, tj. klubovi imaju jednostavnu polaznu točku, a ta je da zadovoljavaju nužne komunikacijske potrebe modernog čovjeka. Te potrebe unutar čitateljske grupe najčešće se zadovoljavaju jednom mjesečno prema unaprijed dogovorenim obavezama. Kako se s godinama popularizirao ovakav oblik druženja, učenja i razmjene mišljenja tako su se pojavili i različiti termini ovakvog okupljanja. U početku samog procesa osnutka čitateljskih klubova važno je da unaprijed znamo za koga ćemo čitateljski klub organizirati, hoće li članovi biti samo žene ili muškarci ili miješana skupina. Dakako, potrebno je grupirati članove i prema dobi kako bi se pridonijelo kvalitetnijoj komunikaciji, ali i društvenoj osjetljivosti. Također je potrebno odmah na početku odrediti pravila rada jer ona kasnije pomažu za bolje komuniciranje i rješavanje problema ako do njih dođe (Bašić 2014).

Vrste čitateljskih klubova Primarna podjela čitateljskih klubova je prema dva modela čitateljskih grupa, a to su single-title grupe i multi-title grupe. Češći je model single-title koji od svojih članova zahtjeva da na susret dolaze pripremljeni, što bi značilo da pročitaju knjigu. Neke grupe su malo više tolerantnije i svojim članovima dopuštaju da na susret dođu ako pročitaju pola knjige ili ako knjigu uopće ne pročitaju. Logično, članovi koji nisu pripremljeni ne sudjeluju aktivno u raspravi. Drugi i možda neobičniji model čitateljskih grupa je multi-title grupa. Ona se ističe svojim razlikama jer članovi čitaju različite knjige na istu temu. Članovi dijele svoja iskustva i mišljenja o temi s obzirom na knjigu koju su čitali (Bašić 2014).

Požega također ima čitateljski klub pa tako se sastaju jednom mjesečno u čitaonici. Grupa se sastoji od dvadesetak članova i članica, ali zbog obaveza ne dolaze svi članovi na svaki sastanak. Grupa nema određeni model pa tako mijenja između single-title i multi-title grupa. U razgovoru sa voditeljicom grupe saznajem kako ona vodi raspravu, a ako određeni član prekorači vrijeme ona ga prekida. Većina članova i članica je zainteresirana za čitanje i drugih naslova knjiga istog autora nakon sastanka. Preko

ljeta se ne sastaju, ali imaju određeni broj knjiga koji moraju pročitati do devetog mjeseca. Više o tom u sljedećem naslovu.

Slika br. 1 Sastanak čitateljskog kluba

6. Projekti i programi usmjereni ka poticanju čitanja

Nabrojati ću i objasniti projekte koji su organizirani od strane Gradske knjižnica Požega u periodu od 2015. i 2016, godine.

1. Projekt-PREVLADAVANJE PROBLEMA NEDOSTATKA KNJIŽNIČNIH USLUGA U OPĆINAMA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE OTVARANJEM KNJIŽNIČNIH STACIONARA

Gradske knjižnice i čitaonice Požega otvaranjem knjižničnih stacionara u općinama Požeško-slavonske županije osigurava osnovnu knjižničnu uslugu i na manje dostupnim mjestima udaljenim od gradskog središta te na taj način široj zajednici omogućuje razmjenu znanja i dostupnost informacija, a posebice djeci te starijim i slabije pokretnim sugrađanima. Na temelju članka 11. Standarda za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj za razvoj knjižnične mreže odabran je model knjižničkog stacionara. Prvi stacionar

svečano je otvoren u Općini Jakšić 12.09.2015. Drugi stacionar svečano je otvoren u Općini Velika 21.09.2015. Treći stacionar svečano je otvoren u Općini Kaptol 30.09.2015. Ovim zajedničkim projektom, Knjižnica i Općine pružaju knjižničnu uslugu i potiču na čitanje sve one stanovnike općinskih naselja koji nisu u mogućnosti služiti se gradskim knjižnicama.

2. Projekt- MINI KNJIŽNICE

Javljanjem na natječaj Gradska knjižnica i čitaonica Požega ostvaruje financijska sredstva i provodi akciju otvaranja „Mini knjižnica“ u gradu Požegi. Na dogovorene 3 lokacije u gradu Požegi, na javnim površinama koje podrazumijevaju slobodan pristup invalidima, uočljivost, osvijetljenost i služe kao adekvatan ukras u gradu Gradska knjižnica i čitaonica Požega u listopadu 2015. otvara Mini knjižnice. Točnije, drvene ormariće s otvorenim pristupom knjigama namijenjene svima s geslom „uzmi knjigu koju želiš pročitati a u ormarić stavi knjigu koju si pročitao i više ti ne treba“ u svrhu promicanja knjige i čitanja te svijesti o međusobnoj intelektualnoj dobrobiti na korist čitave društvene zajednice. Besplatna posudba i međusobna razmjena potiče na aktivaciju čitave zajednice.

Slika br. 2 Projekt „Mini knjižnice“

3. Projekt-LJEPŠE JE STARITI U ZAJEDNIŠTVU

Udruga za razvoj i unapređenje pomagala i kvalitete življenja osoba s invaliditetom RH, Grada Požega i Gradska knjižnica i čitaonica Požega na inicijativu Udruge osmišljavaju zajednički projekt "Kućna dostava knjiga". Nova usluga Gradske knjižnice i čitaonice Požega, pod nazivom "Kućna dostava knjiga", predstavlja dostavu knjiga na kućnu adresu, a namijenjena je osobama treće životne dobi i osobama s invaliditetom, s prebivalištem na području grada Požege, koji zbog ograničene ili onemogućene pokretljivosti ne mogu samostalno dolaziti u Knjižnicu. Usluga je pokrenuta u siječnju 2016. a godišnja članarina iznosi 35,00 kn.

4. Program- POGODNOSTI KOD UPISA U SVRHU POTICANJA ČITANJA I SLUŽENJA USLUGAMA KNJIŽNICE

Pogodnosti za djelatnike vrtića, osnovnih i srednjih škola. Kolektivnim učlanjenjem isti ostvaruju jeftiniji upis u Gradsku knjižnicu i čitaonicu Požega s ciljem poticanja na čitanje. Godišnja članarina kolektivnih upisa iznosi 50,00 kn. Sporazum je potpisan s 9 ustanova čiji broj zainteresiranih korisnika za upis u knjižnicu iznosi: 97 novih upisa i 67 obnova. Pogodnosti za odličaše. Svi učenici koji su završili razred s odličnim uspjehom ostvaruju pogodnosti kod prvog upisa u Gradsku knjižnicu i čitaonicu Požega. Uz pohvalnicu ili svjedodžbu godišnja članarina za odličaše iznosi 50,00 kn. Pogodnosti za nezaposlene. Svi nezaposleni stariji od 45 godina uz potvrdu Zavoda za zapošljavanje imaju pravo na pogodnosti kod upisa u Gradsku knjižnicu. Godišnja članarina za nezaposlene iznosi 35,00 kn.

5. Program- ŽUPANIJSKI KVIZ IZ LEKTIRE „NIJE TAJNA LEKTIRA JE SJAJNA“(završnica)

Organizacijom završnice Županijskog kviza iz lektire za učenike trećih i petih razreda osnovnih škola u županiji Gradska knjižnica i čitaonica Požega u suradnji sa školskim knjižničarima stavlja naglasak na važnost suradnje knjižničara s jasnim ciljem poticanja čitanja i popularizacije lektire.

6. Program- ŽUPANIJSKO NATJECANJE U ČITANJU NAGLAS

Organizacijom Županijskog natjecanja u čitanju naglas u suradnji sa školskim knjižničarima županije Gradska knjižnica i čitaonica pridružila se nacionalnom natjecanju i nastojanju potaći na čitanje učenike osnovnih škola i staviti naglasak na suradnju narodnih i školskih knjižnica.

7. Program- KNJIŽNICA BEZ ZIDOVA

Svake godine u mjesecu srpnju Gradska knjižnica i čitaonica Požega izlazi izvan zidova svoje zgrade u pješačku zonu grada Požege i uređenjem prostora ulice čini knjižnicu javno vidljivom i dostupnom svima. Knjižnica bez zidova je zanimljiv način prezentacije knjižnice i njenih usluga s ciljem poticanja na čitanje i služenje knjižničnim uslugama.

8. Program-LJETO U KNJIŽNICI

Koncepcija programa Ljeta u knjižnici je osmišljena tako da Knjižnica nudi svojim korisnicima usluge koje im upotpunjuju ljeto i osmišljavaju kvalitetno provođenje slobodnog vremena. Priprema raznih igraonica, radionica, akcija i preporuka namijenjena je svim generacijama stanovnika županije.

9. Projekt-FOTO NATJEČAJ KNJIGA SVAKI DAN

Foto natječaj – Knjiga svaki dan je natječaj koji raspisuje Gradska knjižnica i čitaonica Požega u programu Noći knjige s ciljem popularizacije knjige i čitanja na način spajanja dvije umjetnosti; fotografije i književnosti.

10. Projekt-ČITAM

Slogan Čitam postaje prepoznatljiv slogan Gradske knjižnice i čitaonice Požega pod kojim se krije veliki projekt poticanja na čitanje. Javna i glasna čitanja dio su kulise svih velikih programa i manifestacija koje knjižnica tijekom godine organizira.

11. Projekt-ČITATELJSKI KLUBOVI

U 2015. godini Gradska knjižnica i čitaonica Požega pokreće osnivanje Čitateljskih klubova koji okupljaju ljubitelje čitanja i sve one koji to žele postati. Organizirani sastanci čitateljskih klubova jednom mjesečno rezultiraju ugodnim druženjem članova kluba koji svojim preporukama za čitanje dodatno potiču te stavljaju naglasak da čitanje i dijeljenje pročitane može biti izuzetno zanimljivo. Osnovana su četiri čitateljska kluba: za djecu od 1. do 4. razreda OŠ, za djecu od 5. do 8. razreda OŠ i dva kluba za odrasle; jedan pri Odjelu za odrasle Gradske knjižnice i jedan pri Stacionaru u Kaptolu.

12. Program-ČITAM-UČIM-DRUŽIM SE

Nove aktivnosti za umirovljenike podrazumijevaju radionice i razgovore o općim društvenim temama koje vodi knjižnična volonterka. Program ima za cilj okupiti zainteresirane umirovljenike, potaći ih na čitanje i druženje te im obogatiti kulturni život i slobodno vrijeme.

13. Manifestacija-NAJČITATELJI GRADSKE KNJIŽNICE I ČITAONICE POŽEGA

Na kraju godine Gradska knjižnica i čitaonica Požega nagrađuje najčitatelje u nekoliko kategorija obuhvaćajući sve dobne skupine korisnika te naglašava važnost čitanja i potiče na čitanje.

14. Nacionalna manifestacija-NOĆ KNJIGE

Obilježavanje Noći knjige u Gradskoj knjižnici i čitaonici Požega je velika manifestacija koja podrazumijeva bogati kulturni program osmišljen tako da privuče veliki broj posjetitelja. Programi i

akcije u toj noći usmjerene su prvenstveno za poticanje čitanja svih dobnih skupina građana. Godišnja članarina u Noći knjige iznosi 50,00 kn.

7. Zaključak

Kako zainteresirati djecu i mlade za knjigu? Isprva, potrebno je prvo isticati najbolje strane čitanja koje doprinose osobnom razvitku pojedinca. Čitateljski klubovi moraju nuditi informacije i mogućnost razgovora kako bi se članovi mogli upoznati s takvim oblikom druženja, ali i učenja. Osmišljena i organizirana propaganda je jedan od prvih koraka tijekom osnivanja čitateljskog kluba, naravno novi članovi uvijek su dobro došli. Ne odviše napadna reklama i informiranje potencijalnih članova mogla bi uroditi plodom te zainteresirati i uspavane čitatelje, isto kao i one koji žele ponovno dati prostora čitanju.

Temeljni procesi čitanja kojima sve počinje su prepoznavanje i razumijevanje riječi. Ti procesi vrata su za ulazak u svijet knjige koji nas radosno očekuje. Danas sve više djeca, mladih i onih nešto starijih niti ne pokušava ući u svijeta knjige. Literaturom je potkrijepljeno kako oni koji malo i nerado čitaju imaju siromašniji rječnik i zbog toga ne pronalaze radost u čitanju. Učenici koji mnogo čitaju pronalaze užitak u knjizi jer tijekom čitanja ne nailaze na zapreke. Ovim radom željelo se ukazati na važnost smanjenja broja ne čitača među djecom i mladima jer onaj koji čita bogati se iznutra. Zaključno je vrijedno istaknuti kako su osmišljene igre tijekom razgovora u čitateljskim klubovima bile iznimno korisne jer su pomogle razumjeti i shvatiti pročitano književno djelo. Nužnom teorijskom obradom i prikazom specifičnosti rada čitateljskih klubova ostvaren je prvotno postavljen cilj rada. Ako vjerujemo da ćemo čitanjem promijeniti sebe, premalo poznajemo pozitivne stavke čitanja jer ćemo čitanjem promijeniti svijet. Promjena svijeta neće se dogoditi preko noći, ali će ipak doći jer onaj tko čita razumije sebe i ljude oko sebe. Onaj tko čita može pobjeći od stvarnosti i jeftino putovati u daleke svjetove i udaljene svemire. Čitatelj je bogataš koji ne mora brinuti za svoje blago jer njegovo blago su njegove riječi i bogat rječnik koji nitko ne može ukrasti. Ne mora se bojati da će biti prevaren jer on može čitati između redaka i jasno iznositi svoje misli i stavove. Usto, čitatelj ne mora čekati karneval kako bi jednom godišnje bio netko drugi jer svakom pročitanim stranicom on je netko drugi.

8. Ključne riječi

Čitanje, gradska knjižnica, poticanje čitanja, projekti, čitateljski klub

9. Literatura

1. Bašić, Ivana (2011) Biblioterapija i poetska terapija : priručnik za početnike, Zagreb : Balans centar;
2. Bašić, Ivana (2014) Čitateljske grupe, Zagreb: Balans centa;
3. Grosman, Meta (2010) U obranu čitanja : čitatelj i književnost u 21. stoljeću, Zagreb : Algoritam;
4. Horvat, Ivana (2016) Kultura čitanja u 21. stoljeću, Završni rad, Koprivnica, Sveučilište Sjever;
5. Visinko, Karol (2005) Dječja priča: povijest, teorija, recepcija i interpretacija, Zagreb: Školska knjiga;
6. Visinko, Karol (2014) Čitanje : poučavanje i učenje, Zagreb : Školska knjiga.